23. 3. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Co přinesl nový zákon o auditorech

l. ledna 2001 nabyl účinnosti zákon č. 254/2000 Sb., o auditorech a o změně zákona č. 165/1998 Sb. (dále jen zákon). Tento právní předpis přinesl řadu podstatných změn oproti předchozí právní úpravě (zák. č. 524/1992 Sb., o auditorech a komoře auditorů České republiky). O nejdůležitějších z nich bude pojednáno v tomto článku

l. ledna 2001 nabyl účinnosti zákon č. 254/2000 Sb., o auditorech a o změně zákona č. 165/1998 Sb. (dále jen zákon). Tento právní předpis přinesl řadu podstatných změn oproti předchozí právní úpravě (zák. č. 524/1992 Sb., o auditorech a komoře auditorů České republiky). O nejdůležitějších z nich bude pojednáno v tomto článku.

Systematika zákona

Zákon se skládá ze tří částí. První část (§§ 1-44) obsahuje 10 hlav, druhou částí (§ 45) se zrušuje čl. V zák. č. 165/1998 Sb., kterým se mění zák. č. 21/1992 Sb., o bankách a v třetí části (§ 46) je stanovena účinnost zákona. Z předchozí věty plyne, že těžiště právní úpravy zaujímá první část.

Část první

V první hlavě (Úvodní ustanovení - § 1-2) je definován rozsah úpravy zákona a definice auditorských služeb, auditora a auditorské společnosti. Auditorské služby podle tohoto zákona je oprávněn poskytovat auditor a auditorská společnost (jejím jménem mohou poskytovat auditorské služby pouze auditoři). Mezi auditorské služby se kromě provádění auditu a ověřování dalších skutečností podle zvláštních právních předpisů nově řadí také ověřování jiných ekonomických informací v rozsahu stanoveném smlouvou.
Dále je v této hlavě nově zakotvena nezávislost auditora (je vázán pouze právními předpisy a je povinen dodržovat auditorské směrnice a profesní předpisy vydané Komorou).

Hlava II (Předpoklady pro poskytování auditorských služeb) zakotvuje významné nové podmínky pro zapsání auditora do seznamu auditorů. Auditor na rozdíl od předchozí právní úpravy musí získat vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studia, pracovat alespoň tři roky jako asistent auditora a nesmí být v pracovním poměru nebo v obdobném poměru, s výjimkou pracovního poměru vysokoškolského učitele nebo pracovního poměru u auditora nebo u auditorské společnosti. Tvrdost této poslední podmínky je zmírněna tak, že zákon její účinnost posouvá až k 1. lednu 2003, aby byl dán časový prostor těm auditorům, kteří tuto podmínku nyní nesplňují.
Novinkou je také zavedení slibu, který auditor skládá do rukou prezidenta nebo viceprezidenta Komory (znění slibu viz § 3 odst. 3).

Při zápisu obchodní společnosti do seznamu auditorských společností dochází ke snížení požadavku procentního podílu hlasovacích práv auditorů v této obchodní společnosti (nyní alespoň 50 %, dříve nejméně 60 %). Podle dřívější právní úpravy navíc museli auditoři v auditorské společnosti být občany České republiky. Nově je zakotvena nutnost, aby ve statutárních a dozorčích orgánech bylo zastoupeno více než 50 % auditorů oprávněných vykonávat auditorské služby.

Nová právní úprava také mnohem více precizuje pravidla pro konání auditorské zkoušky, jejich částí a výčet zkušebních oblastí.

V třetí hlavě (Způsob poskytování auditorských služeb) je nově stanoveno omezení, že auditor, který poskytuje auditorské služby jménem auditorské společnosti, nemůže současně poskytovat auditorské služby svým jménem, jménem jiné auditorské společnosti ani jménem jiného auditora.

Hlava V (Práva a povinnosti auditorů a auditorských společností) ukládá auditorům a auditorským společnostem tyto nové povinnosti:

- informovat orgán státního dozoru nebo orgán bankovního dohledu vykonávající tuto činnost nad účetní jednotkou podle zvláštních předpisů o skutečnostech, které při poskytování auditorských služeb zjistí a které jsou v zákoně stanoveny. Obdobnou povinnost má auditor nebo auditorská společnost, zjistí-li ty samé skutečnosti v účetní jednotce, ve vztahu k níž účetní jednotka uvedená v první větě disponuje 20 % nebo více hlasovacích práv nebo má podílovou účast větší než 20 % základního kapitálu nebo pokud s ní tvoří podnikatelské seskupení;

- obdobnou povinnost má auditor nebo auditorská společnost i u ostatních účetních jednotek, kde však je povinen navíc informovat i o skutečnostech, o kterých se lze domnívat, že mohou naplnit skutkovou podstatu hospodářského trestného činu, trestného činu úplatkářství nebo trestného činu proti majetku. V těchto případech však zákon stanoví povinnost informovat statutární i dozorčí orgán účetní jednotky nebo zastupitelstvo územního samosprávného celku v případě, kdy účetní jednotkou je územní samosprávný celek;

- odpovídají za škodu, která byla způsobena v souvislosti s poskytováním auditorských služeb;

- povinnost v případě, že zaměstnávají asistenta auditora, vytvářet takové pracovní podmínky, které asistentovi auditora umožní řádnou přípravu na povolání auditora.

V páté hlavě jsou upravena kárná a jiná opatření. Nově do výčtu těchto opatření přibylo veřejné napomenutí auditora či asistenta auditora. Pozastavení oprávnění k výkonu auditorských služeb je možné uložit auditorovi nejdéle na jeden rok, nikoli až na tři roky,jak to umožňovala předchozí právní úprava. Dřívější zákon rovněž neumožňoval pozastavení oprávnění k provádění auditorských služeb auditorské společnosti (nyní stejně jako u auditorů nejdéle na jeden rok). Pokud byli auditor nebo auditorská společnost vyškrtnuti ze seznamu, lze je do tohoto seznamu znovu zapsat, avšak až po uplynutí tří let ode dne vyškrtnutí ze seznamu auditorů nebo auditorských společností. Rovněž je upraveno i zahlazení kárného a jiného opatření.

Asistent auditora (hlava VI) musí získat vysokoškolské vzdělání. Tuto podmínku již nelze nahradit dosažením úplného středního vzdělání ekonomického směru a pěti lety praxe v účetnictví, jak tomu bylo doposud.

Na rozdíl od předchozího znění zákona, je Komora auditorů ČR samosprávnou profesní organizací všech auditorů (dříve všech auditorů a asistentů auditorů). Rozdíly nastaly i v orgánech Komory – nyní mezi ně nepatří již revizoři účtů a zkušební komise. Název disciplinární komise byl nahrazen kárnou komisí.

V osmé hlavě (Působnost Ministerstva financí) je zakotven nově dohled Ministerstva financí nad profesními předpisy. Pokud ministr financí dospěje k závěru, že profesní předpis je v rozporu se zákonem, má možnost podat návrh na přezkoumání takového předpisu soudem. Ministr financí také jmenuje členy a předsedy zkušebních komisí.

Předposlední hlava (Ustanovení společná) obsahuje ustanovení o vydávání, vyhlašování a nabývání účinnosti profesních předpisů a auditorských směrnic. Rovněž je zde vymezen vztah ke správnímu

řádu tak, že v řízení ve věcech upravených tímto zákonem se postupuje podle správního řádu, pokud tento zákon nestanoví jinak.

Ustanovení poslední hlavy (Ustanovení přechodná a zrušovací) zajišťují přechod k nové právní úpravě. Auditoři i asistenti auditorů podle dosavadního zákona se od účinnosti nového zákona považují za auditory a asistenty auditorů podle nové právní úpravy. Ovšem Asistenty auditora s úplným středním vzděláním ekonomického směru, kteří do 10 let od účinnosti tohoto zákona nedokončí vysokoškolské vzdělání, Komora ze seznamu asistentů vyškrtne.

Část druhou a třetí není třeba blíže rozebírat, lze poukázat na to, co bylo uvedeno výše o systematice zákona.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Účinky rozhodnutí o úpadku v praxi
- Nezpůsobilý poddodavatel ve veřejné zakázce: kdy může zadavatel zůstat nečinný?
- Kdy se z nesplaceného úvěru stane trestný čin? Úvěrový podvod v praxi
- Lze sjednat kupní smlouvu s „utajenou“ kupní cenou?
- Pracovněprávní dokumenty a elektronický podpis – když certifikát vyprší dříve než archivační lhůta
- 10 otázek pro … Janu Andresovou
- Souhrn významných událostí ze světa práva
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Nové nařízení EU o obalech a obalových odpadech: kdo všechno může být výrobcem?
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Okamžité zrušení pracovního poměru vs. výpověď podle ust. § 52 písm. g) zákoníku práce